

A. II. 10 Q

D. SALOMO CONSTANTINVS

TITIVS,

ANAT. ET BOTAN. PROF. PVBL. ORD.

P. T.

ORDINIS MEDICORVM

IN

ACADEMIA VITEBERGENSI

DECANVS

ACTVM INAUGVRALEM

A. D. 20. NOVEMBER. 1798

PVBLICE HABENDVM

INDICIT

DE RENVM VITIIS

COMMENT. I.

Renis vnus in iuvene reperti, exemplum.

J

D. SALOMO CONSTANTINVS

TITIVS

ANAT. ET BOTAN. TRACT. VBI QVOD

ORDINIS MEDICORVM

IN

ACADEMIA IMPERIALI

DE CAENIS

ACTVM IN AVGVSTVM

ANNO DOMINI MDCCCLXXII

FRANCISCA

IMPRESIT

DE P. B. N. N. N. N. N.

COMPT. I.

FRANCISCA

Lusus, qui dicuntur, naturae, licet nullis adstricti videantur legibus, aequalem omnino, in corporibus animalium in primis, servant ordinem. Plerumque enim in iis partibus occurrunt, quarum functiones turbatae, vitae non confestim insidias struunt. In hanc classem eae referendae sunt, quae secundo vitae conservandae destinatae, vel quae duplici numero corpori animali tributae, vel quae artificio restitui possunt. Luculentissima huius generis exempla fasciculi unius alteriusve musculi, in singulis fere corporibus diversi, porro rami et furculi vasorum sanguiferorum, directionem solitam haud raro relinquentes, digiti manuum pedumque varie conformati, offerunt. Ipsa vero viscera saepe eiusmodi lusus subeunt, ut in structura, figura, situ, numero, amplitudine, ab ordine consueto recedant. Praeter alia renes huc pertinent, qui, ut anatomici observarunt, quoad situm, magnitudinem, numerum non raro differunt. ARISTOTELES (de generat. animal. lib. 4. c. 4.) Corde carens, inquit, nullum unquam animal ortum est, licet liene carens, aut duplicem habens lienem, et altero vacans rene, visum est. Cum vero ante duos annos in Theatro nostro anatomico inter plura, quae ibidem dissectimus, corpora, iuvenile unico modo rene instructum, nobis occurrerit; brevem huius defectus historiam, cum pristinorum observationibus comparatam, hic proponere, non inutile duximus.

Scriptores enim anatomici, ut et ii, qui anatomiam pathologicam, recentioribus temporibus strenue excultam, amplificaverunt, quin ipsi observationum collectores, varia, renum, numero ab ordine naturae discedentium, exempla, consignerunt. Primus ille anatomiae pathologicae auctor MORGAGNI, in Opere amplissimo de causis et sedibus morborum per anatomiam indagatis, epistolis 24. 31. 40 et in primis 48, sua ipsius experientia, eaque repetita, lusus huius generis confirmavit. Similia LIEUTAUD (Historia anatomico-medica, Goth. 1796, Vol. I. lib. I. obs. 1213 sq. pg. 356.), LUDWIG (Primae

lineae anatomiae pathol. Lips. 1785. §. 48. pg. 62.) et recentissimus auctor M. BAILLIE (*Anatomie des krankhaften Baues; aus dem Engl. von SOEMMERING; Berl. 1794. pg. 168 sq.*) collegerunt. Cum vero quaesitio de numero renum, ad anatomiam quoque spectet, anatomici antiquiores aequae ac recentiores exempla renis deficientis commemorant. Praeter alios HALLERVS in primis (*Elem. Physiologiae, Tom. 7. pg. 242.*) excitandus est, qui plura, hunc locum illustrantia, studiose collegit. Observatores denique, et observationum medicarum collectores hic consulendi sunt. Sic SCHENCKIUS (*Observatt. lib. 3. de renibus, obs. 2. pg. 457.*), ex antiquiorum scriptis exempla legit, et BERIVS, cum ALBERTO (*Lexicis realib. p. 112 et Tom. I. 381. Tom. II. 909.*), ipse PLOUCCQUETUS (*Biblioth. medico-practica, Vol. 7. pg. 15*) magno cum studio fontes hoc consilio adeundos, assignarunt.

Renum vero concretio probe ab eorundem defectu distinguenda est. Antiquiores enim observatores exempla utriusque renis in vnum concretum, temere cum vnicum rene confuderunt. Exemplum a SCHENCKIO (*loc. cit. p. 457*) allatum, merito hanc mouet suspicionem. Vnus modo ren, in media spina vertebrali exacte situs, isque maximus, ut lienis fere magnitudinem excelleret, repertus fuit. Iure ergo MORGAGNI (*l. c. epist. 48. n. 16*) facilius se lectori satisfacturum esse, asserit, si, qui inuenti vnius tantum renis exempla collegerunt, eadem in certas classes distribuissent. Illi vero exempla aliqua, in obuiis etiam libris extantia, praetermiserunt, et, quae produxerunt, ea fere promiscue indicare, consueuerunt, cum haud difficile esset, in ea diuidere, in quibus ren vnus factus est pro duobus, et in ea, in quibus factus est ex duobus, et prima illa rursus in ea, in quibus ren suum occupat latus, et in ea, in quibus spinae impositus, medium tenet. Recentiores vero Morgagniano praecepto moniti, ad hanc differentiam magis attententes, diligentius in renis vnius reperti structuram inquisuerunt. Sic KALTSCHMID (*Diff. de vno rene in cadauere inuento, Jen. 1755*) et LODERVS (*Progr. de renum coalitione, ibid. 1786. c. fig.*) renes notarunt concretos; alia huius classis exempla notauit BAILLIE (*l. c.*) Porro vnicus ren, ut primae con-

formationis vitium, ab effectibus morbosis, quibus alter ren calculis, vlceribus, destructus atque totus quantus olim consumtus fuit, dignoscatur. Huius quoque exempla pathologi in cadaueribus inuenerunt.

Nostra de rene vnico obseruatio ad vitia organica, ex prima conformatione explicanda, pertinet. In rustici adolescentis enim, qui sibi ipsi mortem conciliauerat, corpore, renem dextri lateris, solito paullo profundius situm, conspeximus, alterum in sinistro latere frustra quaerentes. Quo certiores vero de omnibus, quae ad hunc casum rariorem illustrandum, aliquid facerent, redderemur, totum abdominis cauum, eiusque sinistram praecipue partem, diligentius perlustrauimus, nec vllum renis sinistri olim praesentis, nec renis succenturiati, vteris, vasorum renalium, in hoc latere deprehendimus vestigium. Altero ergo viscere renali, in sinistra parte hunc iuuenem caruisse, adstantibus plane fuit persuasum. Hinc maxima attentione in examinando hoc rene versati fuimus. Situ vero magnitudine, structura, cohaesione, aliquantum ab ordine naturae recessit. Quas differentias iam notemus. Paulo profundius situm fuisse hunc renem, antea iam monitum est. Laxius vero per telam cellulosam cum adiacentibus partibus ita cohaesit, vt facillime separari potuerit. In primis vero eiusdem volumen solito maius, quo dimidia parte consuetam renum magnitudinem excessit, notatu dignum erat. Partes vero in renibus distinguendae, massa corticalis atque medullaris, pelvis, eiusque productio, vreter, cum hoc volumine maiori, egregie conspirabant. Quae ipsa huius renis magnitudo haud dubie effecit, vt ipse paullo profundius descendendo, locum consuetum reliquerit.

Effectus porro, quos haec irregularis conformatio in sanitatem defuncti exseruerit, cognituri, eiusdem consuluimus affines, qui vero iuuenem hunc nunquam mictionis, aut lotii retenti vitio laborasse, vno ore narrarunt. Nec temere natura vnicum hunc renem volumine auxisse videtur, cum parciior vrinae secretio, haud impune in oeconomia animali perferatur. Memorabile illud exemplum huc trahamus, cuius WRISBERGIUS (Nota 73. ad HALLERI primas lineas physiologiae §. 227.) mentionem fecit. In corpore mulieris, quae odore

vrinoso, quem spargebat, omnibus molestissima euasit, vnicum renem, eumque solito minorem, atque vesicam contractam reperit. Ex alterius tamen renis defectu, et altero magnitudine haud excedente, STOLLIVS (Rat. med. Tom. 7. Sect. III. pag. 243 sq.) nulla oriri incommoda vidit. In iuvene 14 annorum ren sinister cum vretete, cuius nullum in vesica vestigium reperiebatur, defuit. Ren dexter magnitudinis debitae, vii et eiusdem vreteter, vesica parua, contracta et sana.

Plerumque vero vnus renis defectum alterius magnitudine natura supplet. MEYERVS (*Beschreibung des menschl. Körpers*, Th. 5. pag. 5 sq.) renem sinistri lateris in puero septenni abfuisse, dextrum duplo fere maiorem, vna modo pelui, atque vretete instructum fuisse, testatur. Similia ex diuersis auctoribus collegit LIEUTAUD (loc. cit. pag. 356 sq.) Rariorem casum renis deficientis notauit MORGAGNI (libro laud. ep. 31. n. 25.) Mulieri ex dysenteria mortuae, ren sinister, omnino defuit; supplebat autem dexter, duplo, quam secundum naturam, maior, duplici pelue, ac duplici vretete instructus. Vreteter vterque ad dextram vesicae partem tendebat.

Longe plura quidem exempla renum deficientium, in latere corporis sinistro fuerunt obseruata. Extant tamen exempla renis sinistri modo reperti. HARDERVS (Ephemer. Nat. Curios. Dec. II. ann. 1. 1682. pg. 94) renem dextrum cum succenturiato in extispicio non reperit, ren contra sinister maximus per fissuras quatuor insignes diuisus, vasa emulgentia maxima, vreteter maior et amplior, ren succenturiatus itidem magnus, longus, latus. In vices renis dextri vesicae plurimae, maximae, minutae et minutissimae adfuerunt, in quae vasa emulgentia egregie inferebantur; illae vesiculae aqua limpida, viscidiuscula, non foetente, nec vrinosa repletae, vreteter nullus. In fene octogenario MEDICVS (*Bremisches Magazin*, Bd. 3. 1759. pg. 488 sq.) renem in latere dextro frustra quaesuit, vretete praesente, cuius pars superior clausa, nullum cum rene tenuit vinculum.

Alia renum vitia, proxima occasione pertractaturi, viam hac
prolutione nobis pandere voluimus ad commendandum

VIRVM PRAENOBILISSIMVM
CAROLVM GODOFREDVM ERDMANN
VITEBERGA - SAXONEM
CANDIDATVM DIGNISSIMVM

qui de vita sua huc vsque laudabiliter acta haec Ordini nostro exhibuit:

*E*ditus sum in lucem Witzbergae d. 31. Martii 1774 Parentibus, IOANNE CHRISTOPHORO ERDMANNO, AA. LL. M. et ad aedem B. Mariae virginis Archidiacono, atque CHRISTIANA ELEONORA, M. CAROLI GOTTLÖB CLAVSNITZERI, Dioeceseos Cloedenfis Superintendentis quondam et Praepositi meritissimi, filia. Quos virosque Parentes in meam, fratrumque et sororum, felicitatem, etiamnum superstitēs atque saluos, quo diligentiorē in me tum sanitati corporis, tum probitati et bonis moribus educando, curam adhibuerunt, eo maiori pietate et obseruantia veneror. Ipse enim Pater, sicuti gratissimus memini, primis cogitandi, scribendi legendique, pariter atque religionis Christianae linguarumque doctarum elementis ita me imbuit, ut etiam deinceps scriptorum veterum Latii atque Graeciae celeberrimos, mecum cumque fratribus et aliis communitonibus, qui scholas eius tunc frequentabant, perlegeret. Idem etiam cum Quinctiliano, vtile esse, et domi et in scholis erudiri censens, benigne curauit, ut simul traderer disciplinae Praeceptorum Lycei urbici, Virorum Clarissimorum, in primis HENRICII, tunc Scholae oppidanae Courectoris, cui praeter linguae vtriusque accuratiorē cognitionem, Archaeologiae quoque notitiam in acceptis fero. Quemadmodum autem magistrorum horum publica institutio magnopere profuit, ita domestica M. IOANNIS GOTTLÖB, fratris natu maioris, nunc Koenigerodae Mansfeldicae sacrorum Antistitis, opera, et b. HILLERI, tum publica, in Seminario sic dicto, tum privatissima disciplina, maximo mihi fuerunt emolumento. Francogallicam linguam familiarē mihi reddiderunt MARTINIUS, nuper in Curlandia defunctus, b. MEHNERTVS, et HANNAUX fratres, Viri Venerabiles, nunc Dresdae commorantes.

Iam vero, ciuibus quidem academicis vix dum quadriennem me, singulari erga Parentes meos favore adductus, adscripserat b. LANGGVTHIVS, Facultatis Medicae Venerandus Senior; in eorum vero numerum, qui studiis vere operam nauarent, recepit ad 19. Octobris 1790. S. V. REINHARDVS, Ser. Electoris Saxoniae in rebus ecclesiasticis iam Consiliarius et Concionator Aulicus Supremus, Praeceptor et Patronus summopere colendus. Probe autem edoctus, artis medicae addiscendae, aequae ac faciendae adminicula esse quamplurima, quae temere neglexisse plurimam noxam adferat; quotquot eorum, quantum fieri potuit, diligenter sectatus sum. Proinde linguarum veterum scientiam in scholis FRANKII, Viri pl. Rev. affinis, heu nimis cito mihi erepti, atque Exc. HENRICHI magis magisque excolere studui. Historiam vniuersalem et Patriae istam, denique litterariam ex ore Exc. SCHROECKII, Viri Celeberrimi, atque in me beneficentissimi; medicinae proprio nisu addidici; Philosophiam vniuersam, theoreticam aequae ac practicam in praefectionibus REINHARDI, V. S. V. mente calamoque excepi. Mathematicos, iam domi tractatae, cognitionem in scholis EBERTI, Viri Exc. perficere conatus sum. Physicam, eamque experimentis quoque illustratam, tradidit mihi b. TITIVS, Praeceptor desideratissimus. In Zoologia et Mineralogia LANGGVTHIVM, V. Exp. in Methodologia et Encyclopaedia medica secutus sum V. Exp. TITIVM filium, affinem dilectissimum, cui quoque Chemiae vniuersalis, eiusdemque oeconomico-technicae, et pharmaceuticae, praecepta gratus debeo. Ad corporis humani partium administrationisque anatomicae cognitionem, duces mihi sese praebuerunt b. NVERNBERGERVS, Praeceptor quondam disertissimus, item Exp. TITIVS atque FRENZELIVS, cuius etiam scholas zootomicas et veterinarias frequentavi. In primis ex NVERNBERGERI doctrina in corporis humani Physiologia profeci. Diabeticam TEMPELIVS, V. Exp. iam Pfoerteneusis Physicus, mihi explicuit; Pathologiam utramque Exp. TITIVS, Materiam medicam, artem, formulas medicas scribendi et Therapiam generalem atque specialem explanauit Exp. BOEHMERVS, Academiae Senior Venerabilis, Praeceptor mea laude superior, etiam ob libros medicos omnis generis ex bibliotheca sua praestantissima mihi benigne commodatos, maxime a me colendus. Ase di quoque NVERNBERGERO Traumatologiam et Splanchnologiam pathologico-therapeuticam tradenti, LANGGVTHIO iuniori Artem obstetriciam graui-

gravidarumque et puerperarum infantumque recens natorum morbos explananti, TITIOQUE medicinam forensis et politiam medicam enucleanti, item ASSMANNO, V. Excell. Oeconomiae atque Technologiae praecepta enarranti, qui etiam mineralia indigena, ipsi a me oblata, benevole mihi exposuit; demique Ampl. KRUGRO, Fac. Phil. Adj. Cel. doctore subtilissimo, uniuersae eruditionis humanae encyclopaediam dilucidanti. In Arte disputatoria exercitationes mihi plurimum profuerunt per omnem vitam academicam in Scholis BOEHMERI atque TITII, institutae, quo maiori fiducia sub ANTONII, Viri Exc. moderamine in auditorio maiori disputationibus vtriusque generis memet committere possem. Scilicet, quod gratissimo animo et pia tantae liberalitatis veneratione commemoro, per integrum quinquennium contigit mihi stipendiis frui, minori primo, dein maiori, quibus Sereniss. Saxonum Electoris munificentia iuuare solet bonarum artium studiosos. Per tricennium quoque ornatus sum stipendiis THIELEMANNIANO et MARPERGERIANO, ut legantium quondam pie defunctorum partim cognatus, partim in familiam quasi cooptatus, habuique propterea orationes duas publicas, alteram cosmologicam de lege continui, alteram vero physicam de discrimine inter tria naturae regna rectius constituendo. Praeterea Academiae procerum uti omnium, ita Medicorum in primis benevolentia, in omne aeuum veneranda, tributum mihi est stipendium KORNFAILIANVM; quo tamen, ob imminentem ex Academia discessum, non, nisi per annum frui licuit.

Sic altus, enutritus, formatusque per sexennium ad 27. Febr. 1796. examen, coram ordine gratioso modestis precibus exoratum subii, et in Medicinae Candidatorum numerum receptus sum, antequam ex Academia patria discederem, in qua etiam hoc potissimum recordatione suauiussum mihi contigit, ut artis, corpora in primis naturalia delineandi pingendique, absque magistro primum inde a puero cultae, maiorem excolendi opportunitatem mihi praeretur SCHKVHRIVS, vir inter rostri aevi Botanicos perquam celebris, tantamque simul in me botanices amorem excitaret, ut hodiernum plantae mihi sint in deliciis. Quocum viro de me meritissimo per integrum decennium gratissima institutionis et laborum consuetudine coniunctus, diligenter inque locis natalibus indagans vegetabilia indigena, eaque

ad ipsius exemplum aeque atque exotica, quorum lustrandorum TVERPII, optimi senis, botanotrophi academici, facilitas plenam mihi copiam fecit, oculo armato tam accurate disquisivi et quidquid singulare, nondumque dictum animadverterem, ita notavi sedulo delineavique, ut etiam observationum id genus variarum publici iuris faciendarum consilium invire aude-rem. Ut enim iam nihil dicam de plantis venenatis circa Wittebergam crescentibus, quas in ephemeridibus Witteberg. 1792. no. 13. descripsi, deque totius Saxoniae plantis, quas exsiccatas et descriptionibus illustratas, etiamnum edere pergo, disertatiunculam quandam, adiectis tabulis aeneis dilucidatam, obtuli Celeb. VSTERIO, quam edendam recepit in *Annal. botan.* 1793. P. 5. p. 23 sqq. Quae quum non displiceret rerum harum peritis, observationes alias colligere excitatus, similis argumenti disertatiunculam viam illorum *Annal.* parti 9. 1794. alteram vero parti 16. 1795. inserendam tradidi, quibus itidem vix sperata contigit botanicae doctrinae cultorum approbatio. Neque, quamdiu in academia versatus sum, commilitonum industriam iuvare destiti instituto plantarum examine, factisque in campos excursionibus; probe conscius commodi, quod ex aliarum institutione ad nosmetipsos redundat.

Iam vero biennium est, et quod excurrit, e quo artis medicae usu quoque et exercitio perficiendae avidus Dresdam adii, in qua urbe numero studiosorum denuo adscriptum, me multum iuivit doctrina, opera et facilitas WEISSII, V. Exp., in artis obstetriciae praeceptis usu ipso confirmatis rite perspicendis inque operationibus chirurgicis, quas maxima cum dexteritate et fide is vir in aegris perscit, spectandis; itemque HEDENI, tum Professoris in Theatro anatomico dexterrimi, iam vero exercitus Sereuiff. Principis Protochirurgi et Chirurgiae tradendae Magistri Dresdensis meritissimi, qui non modo Chirurgiae dogmata accurate nobis interpretatus est, sed operationes etiam chirurgicas in cadaveribus nobis praeviit et a nobis adeo imitandas curavit. Denique Doct. ROEBERI, Physici urbis Peritis-simi, et SCHRAGII, Chirurgi sollertissimi, mihi que ipsi in consolidanda quondam clavicula, ex lapsu diffracta, opem ferentis, eruditio et consuetudo non parum mihi profuerunt; quorum virorum coniuncta opera aegri in

nosocomio publico curantur, qui et mihi morborum variorum obseruandorum, curationisque peruidendae occasione praebuerunt exoptatissimam. Atque ad haec gratissimae in vrbe commoratoris insignia commoda accessit Virorum Iuris consultissimorum CLAVSNITZERI, Praetoris urbici dignissimi, auunculi Patris instar mihi colendi, et ARTII, Consulis meritissimi, atque DRECHSELI, in supremo redituum Principis collegio Secretarii, affectionum dilectissimorum consuetudo, suauitas, humanitas, beneuolentia, liberalitas, patrocinium et commendatio utilissima. At, si quid est in me solertiae, quo aegrotis apta medendi cura instituta, prodesse possim, hanc fere omnem debeo Illustri et Celeb. D. LEONHARDIO, Consultario aulico et Archiatro Electorali Experientissimo, Patrono meo ad cineres usque colendo. Simulac enim Dresdam veni, ad hunc virum, iam olim Wittebergae familiae nostrae amicissimum, cuius nomen appellasse summa laus est, confugi, meaque vota ei proposui. Qui ab eo deinde tempore salutem meam, antea tantummodo praeparatam, stabilivit, permultorum aegrotorum grauissimorum curam mihi tradidit, aditumque ad se ita permisit, ut ipse tamquam experientissimus consiliator et indulgentissimus Mentor quotidie docto de iis colloquio mecum habito, semper sapientissimo adstiteret consilio aegrotisque salutari. Cuius Patroni commendatio multorum civium amicitiam mihi comparauit, Eiusdemque beneuolentiae conseruatio adhuc comparat. Quid? quod summo honori mihi ducendum puto, per absentiam suam, quam muneris ratio nonnunquam exigit, aegrotorum plerorumque omnium inuisendorum curam ita fidei meae committere solet, ut ad ipsum per litteras de eorum valetudine referam, eiusque consilia exequar.

Illi itaque LEONHARDIO praestantissimo, sicut Parentibus venerabilibus, Praeceptoribus, Fautoribus et Amicis cognatis omnibus, quibus factum est, ut res meae tam prosperum ceperint successum, pro educatione et institutione, qua ingenium meum formarunt, pro honorifica et beneuola consuetudine, qua me excoluerunt, et liberali munificentia, qua res meas subleuarunt et auxerunt, gratias ago semperque habeo, quas possum maximas. Quemadmodum vero gratam eorum recordationem et memoriam ad finem usque vitae sempiterno venerabor cultu; ita Deum optimum maximum pie sancteque

rogabo, ut illos Patronos, mihi beneficos, splendidasque eorum gentes omni salute et fortuna cumulet, quae cuiuslibet vitam ad seram usque senectutem gratam reddere possunt atque incundam.

Omni ergo litterarum humaniorum, artisque salutaris cursum, felicissimo cum successu, emensum fuisse Candidatum nostrum, atque in optimorum Praeceptorum scholis animum suum excoluisse, doctrinaque locupletasse, Lectores Benevoli nobiscum ex Eiusdem vitae enarratione, laeti cognoverunt. Studium indefessum, doctrina exquisita, eaque prompta et parata, Specimina Ordini Medicorum exhibita, Cl. ERDMANNVM dignum reddiderunt, ut publicos iam diligentiae Suae accipiat honores. Equidem Ordinis Medicorum interpretes, publice Ipsi hanc tribuo laudem, simulque exempla domestica, praecipue Patris Sui, Viri de ciuitate nostra per longam annorum seriem meritissimi, per reliquam vitam imitanda, propono.

Ipsi igitur diem 20. Novbr. diximus, qua publicam disputationem more maiorum habeat. In hunc finem libellum edidit: *de nexu theoriam et praxin medicam intercedente*, sine Praefide defendendum. Ad quam celebrandam panegyri **RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, ILLVSTRISSIMOS COMITES, VTRIVSQUE REPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMOS, ORNATISSIMOS DENIQUE ET HVMANISSIMOS COMMILITONES** perhumaniter cupimus inuitatos.

Scripsit. Vitebergae, P. P. 24. Trinit. 1798.

VITEBERGAE

EDITERIS TZSCHIEDRICHII.

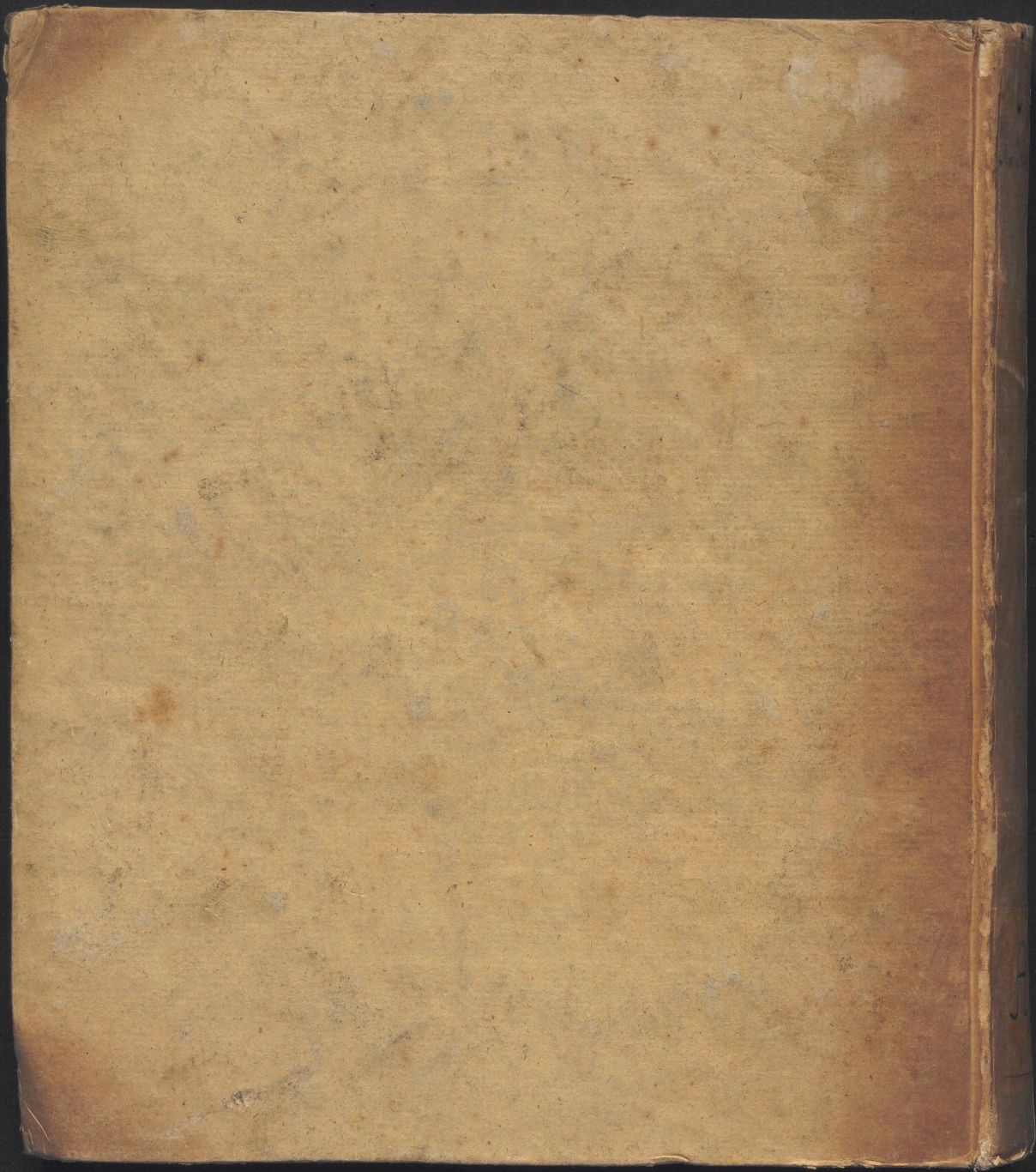
PICA^v

1018

x

D. SALOMO CONSTANTINVS
TITIVS,

ANAT. ET BOTAN. PROF. PVBL. ORD.

P. T.

ORDINIS MEDICORVM

ACADEMIA

DE

ACTVM II

A. D. 20. N

PVBLI

DE RE

C

Renis vnus in i

